

โรคปวดบวม

Dr.V

เด็กชายจุก อายุ 1 ขวบ ไม่สบาย เริ่มจากมีไข้ ไอ มีน้ำมูกใสๆ แม่คิดว่าเป็นหวัด จึงซื้อยาแก้ไข้แก้หวัดให้กิน 2 วันต่อมา ยังมีไข้สูง ไอมากขึ้น ไม่ยอมกินข้าว ไม่ดูดน้ำ แม่สังเกตว่าหายใจเร็ว จึงพาไปหาหมอ หมอบอกว่าเป็นปอดบวม ให้นอนโรงพยาบาล พอนอนบวมกว่าเป็นปอดบวมเท่านั้น แหลกค่า คำรามก็มาจากการแม่เป็นชุดเลย

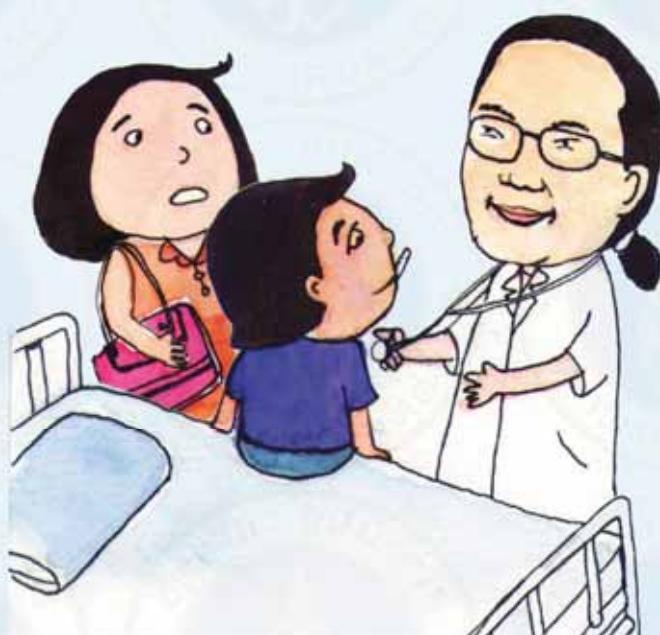
โรคปอดบวม เกิดจากอะไรคะ

โรคปอดบวมหรือปอดอักเสบ เป็นโรคที่มีการติดเชื้อหรืออักเสบของปอด เกิดได้จากการติดเชื้อโรคต่างๆ เช่น เชื้อไวรัส เชื้อแบคทีเรีย หรือเชื้อรา หรืออาจเกิดจากได้รับสารเคมี ยาบางอย่าง เช่น คนที่เพลオไปกินน้ำมันก้าด ก็จะเกิดปอดบวมได้ โรคนี้พบได้ทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะจะพบมากในเด็กเล็ก ผู้สูงอายุและผู้มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ โรคปอดเรื้อรัง

โรคเบาหวาน หรือมีภาวะ

ภูมิคุ้มกันบกพร่อง

โรคปอดบวมอาจเป็นโรคที่เกิดแทรกซ้อนตามหลังไข้หวัด หรือไข้หวัดใหญ่ หรือ โรคอื่นๆ เช่น หัด ก็ได้

โรคปอดบวมมีอาการอย่างไร

อาการของโรคปอดบวมที่สำคัญ คือ ไอ เหนื่อย หายใจลำบาก เป็นมากจะหายใจลำบาก ในเด็กเล็กๆ ที่มีอาการมาก หายใจลำบาก ที่บีบริเวณช่องจมูกจะเห็นว่าได้ขยายโครงจมูกเข้าไปเวลาหายใจเข้า และถ้าดูที่จมูกอาจเห็นจมูกบานเวลาหายใจเข้าด้วย อาจมีไข้สูงหรือไข้ต่ำๆ ก็ได้ ถ้าเป็นรุนแรงมาก รินฝีปากอาจเขียว ซึ่งแปลว่าขาดออกซิเจนแล้ว

ภาพถ่ายเอ็กซเรย์เด็กที่เป็นปอดบวม

นอกจากนี้บางคนอาจมีอาการอื่น เช่น ปวดห้อง อาเจียน หรือถ่ายเหลวร่วมด้วย โดยเฉพาะในเด็ก

หากเป็นปอดบวมแล้วจะรักษาอย่างไรคะ

การรักษาขึ้นกับอาการและความรุนแรงของโรค เช่น ถ้าอาการไม่มาก หมาอาจให้ยาไปรับประทานที่บ้าน แต่ถ้าอาการมาก เช่น ไข้สูงมาก ชื้ม หายใจเร็ว หอบ อาจต้องรับไวรักษาในโรงพยาบาล เพราะต้องให้ออกซิเจน และน้ำให้เพียงพอ รวมถึงฉีดยาฆ่าเชื้อที่เป็นสาเหตุของปอดบวม ที่สำคัญคือคนทั่วไปมักสังเกตได้ไม่ละเอียดว่าคนไข้มีอาการมากหรือยัง บางทีก็จำเอียงเข้าข้างตัวเองว่าคนไข้ยังมีอาการไม่มาก จึงไปหาหมอเมื่อมีอาการมากแล้ว ทำให้รักษายากหรือเกิดโรคแทรกซ้อนแล้ว ดังนั้นทุกคนที่มีอาการไข้ ไอ เหนื่อย หรือหายใจเร็ว จึงควรไปหาหมอ

**เห็นหมอนเน้นเรื่องหายใจเร็วหลายครั้งแล้ว เราจะรู้ได้อย่างไร
ว่าคนไข้หายใจเร็วค่ะ**

อาการหายใจเร็ว เป็นอาการที่เราใช้ดูว่าเด็กเหนื่อยหรือไม่
 เพราะเด็กมักบอกร้าวไม่ได้ว่าเหนื่อย ไม่เหมือนผู้ใหญ่ การดูว่าเด็ก
หายใจเร็วหรือไม่ ดูจากว่าหายใจกี่ครั้งใน 1 นาที (หายใจเข้าแล้วออก
นับเป็น 1 ครั้ง)

- เด็กอายุน้อยกว่า 2 เดือน
หายใจมากกว่า 60 ครั้งใน 1 นาที
 - เด็กอายุ 2 เดือนถึง 1 ปี
หายใจมากกว่า 50 ครั้งใน 1 นาที
 - เด็กอายุ 1 ปี ถึง 5 ปี
หายใจมากกว่า 40 ครั้งใน 1 นาที
- ถือว่าหายใจเร็ว

**คนที่เป็นปอดบวมแต่เป็นไม่มาก แล้วหมอย้ายไปกินที่บ้าน
ต้องดูแลอย่างไร**

คนไข้ที่ได้ยาไปกินที่บ้าน ควรกินยาตามที่หมออสั่งอย่างเคร่งครัด
รักษาร่างกายให้อบอุ่น รับประทานอาหารและน้ำให้เพียงพอ และต้อง^{รับกลับไปหาหมอด้ำมีอาการต่อไปนี้}

- **เด็กเล็ก** ถ้ามีไข้สูง ซึม หายใจเร็ว/หรือหอบไอมาก
 รับประทานอาหารหรือน้ำได้น้อย
- **เด็กโตหรือผู้ใหญ่** ถ้ามีไข้สูง หายใจเหนื่อย เจ็บหน้าอก
 ทานอาหารไม่ได้

โรคปอดบวมป้องกันได้ดังนี้

1. ป้องกันการติดเชื้อทางเดินหายใจต่างๆ โดยเฉพาะเด็กเล็ก ผู้มีโรคประจำตัว และผู้สูงอายุ ไม่ควรไปในที่แออัดโดยไม่จำเป็น เช่น โรงพยาบาล โรงพยาบาล ศูนย์การค้า
2. ถ้าเป็นหวัดต้องรักษาโดยอยู่กับบ้าน ล้างมือบ่อยๆ นอนพักมากๆ ดื่มน้ำสะอาดมากๆ
3. ฉีดวัคซีนสำหรับเด็กตามที่หมอนัด โดยเฉพาะวัคซีนป้องกันหัด และไอกรน ชั้น 2 โรคนี้ทำให้ปอดบวมแทรกซ้อนได้
4. การฉีดวัคซีนป้องกันโรคปอดบวมจากเชื้อบางชนิด ได้แก่ วัคซีนไข้หวัดใหญ่ วัคซีนป้องกันการติดเชื้อนิวโมโคคัส [วัคซีนป้องกันโรคไอพีดี (IPD)] และวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้ออิบ (Hib) จะสามารถป้องกันโรคปอดบวมจากเชื้อที่เกิดจากสายพันธุ์ในวัคซีนได้

* วัคซีนไข้หวัดใหญ่

ใช้ในการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ซึ่งต้องฉีดทุกปี เนื่องจากแต่ละปีสายพันธุ์ของไข้หวัดใหญ่จะเปลี่ยนไป แนะนำให้ฉีดในเด็กโดยเฉพาะเด็กเล็ก 6 เดือน - 5 ปี และผู้สูงอายุตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไป รวมถึงคนที่มีโรคประจำตัวต่างๆ ได้แก่ โรคปอดเรื้อรัง หอบหืด โรคหัวใจ โรคไต เบาหวาน ภูมิคุ้มกันบกพร่อง โรคชาล์สซีเมีย โรคทางระบบประสาทบางอย่าง

* วัคซีนป้องกันการติดเชื้อนิวโมคอคคัส

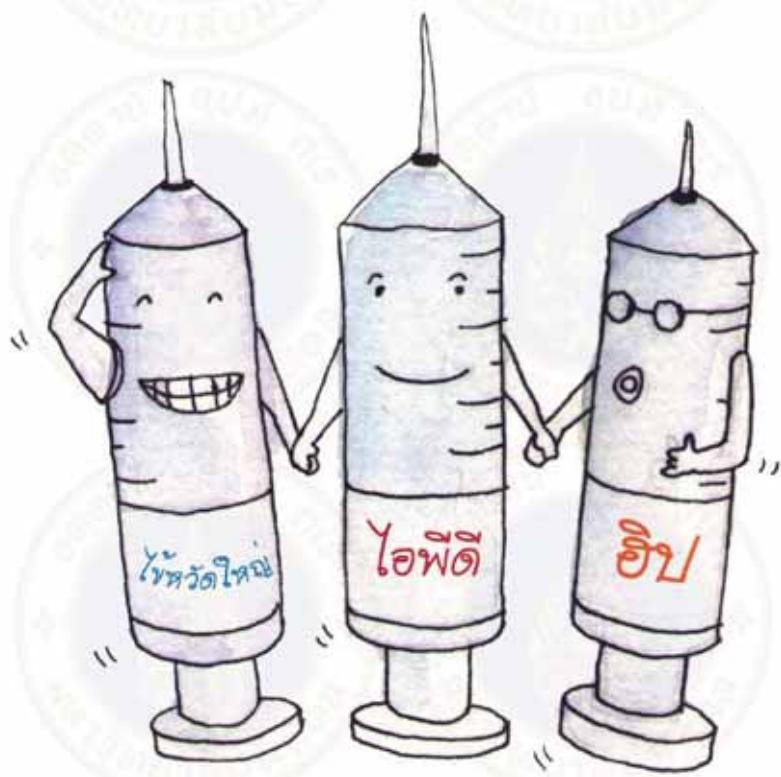
เชื้อนี้เป็นแบคทีเรียที่ทำให้มีการติดเชื้อในกระแสเลือด ปอดบวม ช่องพับบ่ออยู่ในเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี และผู้สูงอายุ หรือคนที่มีโรคประจำตัว เช่น ภูมิคุ้มกันบกพร่อง โรคชาลล์ ชีเมีย คนไข้ไม่มีม้าม โรคหัวใจ โรคไต เบาหวาน โดยในเด็ก มีวัคซีนสำหรับเด็ก (pneumococcal conjugate vaccine) ฉีด ได้ตั้งแต่อายุ 2 เดือน ขึ้นไป

ส่วนในผู้ใหญ่ ควรฉีดวัคซีนสำหรับผู้ใหญ่ (pneumococcal polysaccharide vaccine) ตั้งแต่อายุ 65 ปีขึ้นไป

* วัคซีนป้องกันโรคอีบ

เป็นการติดเชื้อในเด็กน้อยกว่า 2 ปี และเด็ก ภูมิคุ้มกันบกพร่องควรฉีดตั้งแต่อายุ 2 เดือน โดยฉีด ทั้งหมด 2-3 เข็ม ขึ้นอยู่กับแต่ละบริษัท

อย่างไรก็ตาม วัคซีนป้องกันการติดเชื้อนิวโมโคคัส และวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้ออีบ ยังมีราคาค่อนข้างแพง จึงยังไม่แนะนำให้ฉีดในเด็กปกติทั่วไป แต่แนะนำให้ป้องกันโรคด้วยวิธีอื่นๆ แทน